

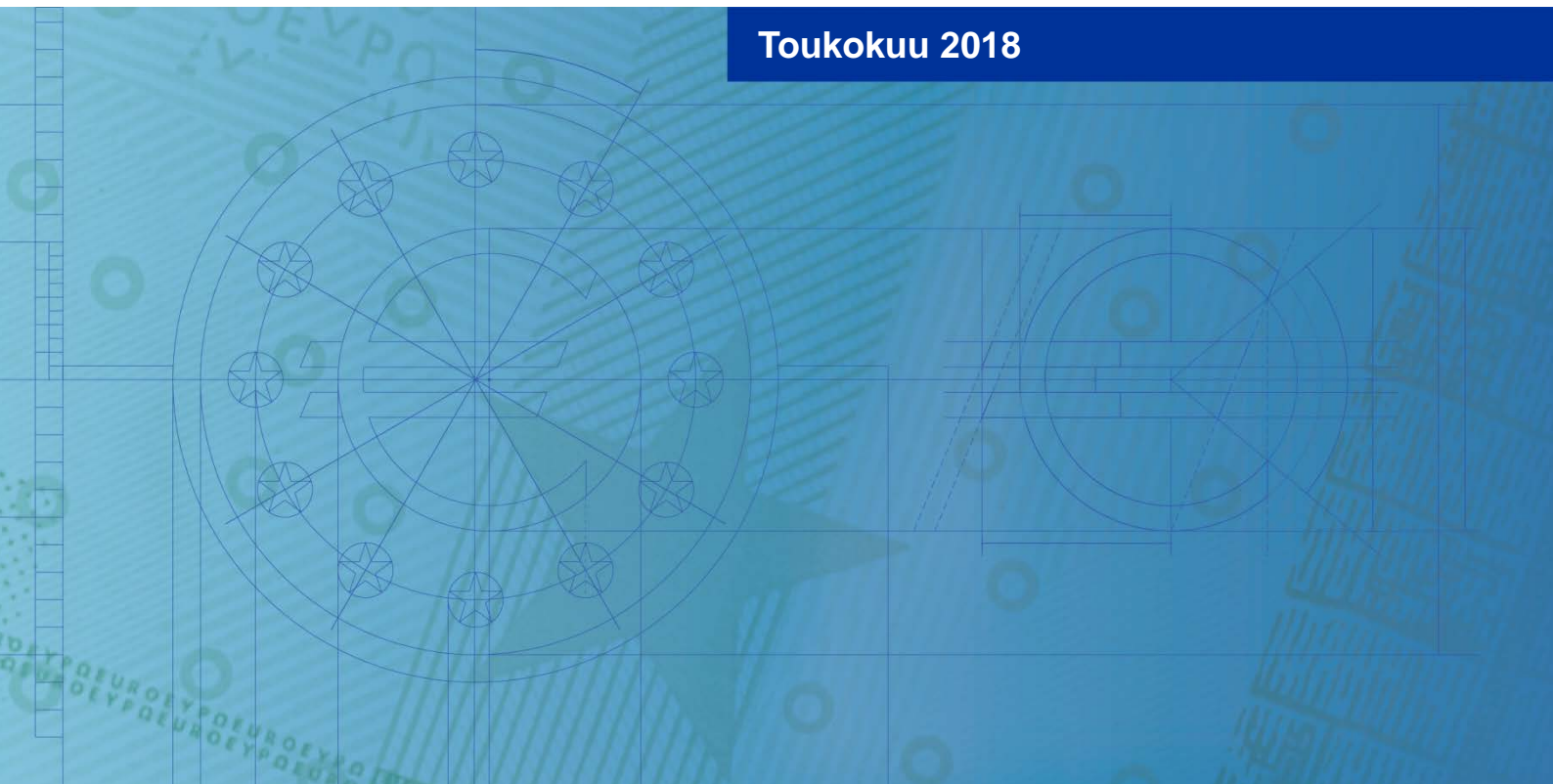

EUROOPAN KESKUSPANKKI
PANKKIVALVONTA

Sopivuuden ja luotettavuuden arviointiopas

Päivitetty toukokuussa 2018 Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) ja Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden pohjalta

Toukokuu 2018

Sisällys

Esipuhe	3
1 EKP:n sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin laajuus	5
2 Oikeusperusta	6
2.1 YVM-asetus ja YVM-kehysasetus	6
2.2 Vakavaraisuusdirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö	6
2.3 Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet	7
2.4 Yhteisen valvontamekanismin periaatteet, käytännöt ja menettelyt	7
3 Periaatteet	8
Periaate 1 – päävastuu luottolaitoksella	8
Periaate 2 – järjestelyjen riittävyyden varmistaminen	8
Periaate 3 – yhdenmukaisuus	9
Periaate 4 – suhteellisuus ja tapauskohtainen arviointi	9
Periaate 5 – oikeudenmukainen menettely ja tasapuolisuus	9
Periaate 6 – yhteys jatkuvaan valvontaan	10
4 Arviointiperusteet	11
4.1 Kokemus	11
4.2 Maine	14
4.3 Eturistiriidat ja riippumattomuus	16
4.4 Riittävä aika tehtävien hoitamiseen	19
4.5 Sopivuus kokonaisuuden kannalta	23
5 Haastattelut	25
5.1 Tarkoitus	25
5.2 Laajuus ja tyypit	25
5.3 Haastatteluprosessi	26
6 Arviointiprosessi	27

6.1	Ilmoitus kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle	27
6.2	EKP:n päätös	27
6.3	Uudet nimitykset	28
6.4	Toimikauden jatkaminen, tehtävien muutos tai tehtävästä eroaminen	29
6.5	Uudet seikat	30
6.6	Toimilupaa tai merkittävän omistusosuuden hankkimista koskeva menettely	30
7	Päätös	31
7.1	Päätöstyypit	31
7.2	Myönteiset päätökset	32
7.3	Päätöksen ilmoittaminen ja muutoksenhaku	33
8	Ylimmän hallintoelimen jäsenen erottaminen	34
	Lyhenteet, sanasto ja säädöslinkit	35

Esipuhe

Luottolaitoksella on oltava sen tehtävien hoitamiseen sopivat johtajat, ja ylimmän hallintoelimen koostumuksen on tuettava luottolaitoksen tehokasta hallintoa ja tasapainoista päätöksentekoa. Näin edistetään paitsi luottolaitoksen oman toiminnan turvallisuutta ja vakautta myös yleistä luottamusta koko euroalueen rahoitussektorin hallintoon.

Yhteisen valvontamekanismin aloitettua toimintansa 4.11.2014 EKP on yksin vastannut suorassa valvonnassaan olevien merkittävien luottolaitosten ylimmän hallintoelimen jäsennimitysten hyväksymisestä. Jäsenten sopivuuden arviointia käsiteltiin lyhyesti EKP:n marraskuussa 2014 julkaisemassa Pankkivalvontaoppaassa. Tässä oppaassa selvitetään yksityiskohtaisesti niitä periaatteita, käytäntöjä ja menettelyjä, joita EKP noudattaa merkittävien luottolaitosten ylimpään hallintoelimeen nimitettävien jäsenten sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnissa.

Opas on tarkoitettu käytännön apuvälineeksi, ja sitä päivitetään säännöllisesti sitä mukaa kuin periaatteita, käytäntöjä ja menettelyjä hiotaan tarpeiden kehityksen ja toiminnasta saatujen kokemusten pohjalta.

Oppaassa käydään läpi valvontaperiaatteet, -käytännöt ja -menettelyt, joita EKP noudattaa sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnissa varmistaakseen, että arviointi suoritetaan niin yhdenmukaisesti kuin yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvien eri maiden lainsäädännöt sallivat. Yhdenmukaistamisen tarkoituksena on luoda yhteistä valvontakäytäntöä. Opas ei kuitenkaan ole oikeudellisesti velvoittava asiakirja, eikä se korvaa sovellettavan EU:n lainsäädännön tai kansallisen lainsäädännön vaatimuksia. Oppaassa ei myöskään aseteta uusia sääntöjä tai vaatimuksia.

Oppaan terminologia on sovitettu mahdollisimman pitkälle yhteen vakavaraisuusdirektiivin¹ sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) ja Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden sekä hallintoa ja ohjausta koskevien EPV:n ohjeiden² käsitteistön kanssa. Esimerkiksi oppaassa käytetty ”ylimmän hallintoelimen” käsite kattaa vakavaraisuusasetuksen mukaisesti kaikki hallintoelimet, jotka hoitavat johto- tai valvontatehtäviä (EPV:n ja ESMAn ohjeissa käytetään samassa tarkoituksessa käsitettä ”laitoksen johto”).

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

² ESMAn ja EPV:n yhteiset ohjeet johdon jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten (EBA/GL/2017/12) ja EPV:n ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta (EBA/GL/2017/11).

Oppaan tarkoituksena ei ole edistää mitään tiettyä hallintorakennetta, vaan se kattaa kaikki käytössä olevat hallintorakenteet.

1 EKP:n sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin laajuus

Opas koskee kaikkia EKP:n suorassa valvonnassa olevien merkittävien laitosten (luottolaitosten ja rahoitusalan holding- tai sekaholdingyhtiöiden³) ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuus- ja luotettavuusarviointeja riippumatta siitä, hoitavatko jäsenet johtotehtäviä (liikkeenjohtoon osallistuvat johtajat) vai valvontatehtäviä (liikkeenjohtoon osallistumattomat johtajat). Toimilupaa tai merkittävän omistussosuuden hankkimista koskevien menettelyjen kohdalla opasta sovelletaan myös vähemmän merkittävien laitosten ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuus- ja luotettavuusarviointeihin. Vähemmän merkittävien laitosten tavanomaiset nimitykset (jotka siis eivät sisälly toimilupaa tai merkittävän omistussosuuden hankkimista koskevaan menettelyyn) kuuluvat YVM-asetuksen⁴ artiklan 6 kohdan 4 perusteella kansallisten toimivaltaisten viranomaisten arviointivastuun piiriin.

³ Holdingyhtiöistä ks. vakavaraisuusdirektiivin artikla 121.

⁴ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

2 Oikeusperusta

2.1 YVM-asetus ja YVM-kehysasetus

Ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuuden ja luotettavuuden valvonta kuuluu EKP:n yksinomaiseen toimivaltaan: YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdan e nojalla sopivuus- ja luotettavuusarviointit kuuluvat EKP:lle annettuihin luottolaitosten hallinto- ja ohjausjärjestelyjen valvontatehtäviin.

Sopivuus- ja luotettavuusarviointiin liittyvästä toimivallasta säädetään tarkemmin YVM-kehysasetuksen⁵ artikloissa 93 ja 94. Niissä säädetään myös valvottavien yhteisöjen tiedonantovelvollisuudesta, jonka nojalla kansallisille toimivaltaisille viranomaisille on ilmoitettava kaikki arviointiin vaikuttavat seikat. Artiklassa 93 asetetaan ilmoitusvelvollisuus hallintoelimissä tapahtuvista muutoksista ja artiklassa 94 ilmoitusvelvollisuus uusista seikoista tai muista asioista, jotka saattaisivat vaikuttaa johdon sopivuuteen.

EKP tekee merkittävien luottolaitosten hallintoelinten jäsenten sopivuus- ja luotettavuusarviointien yhteydessä aina myös muodollisen päätöksen kyseisen jäsenen sopivuudesta ja luotettavuudesta. EKP voi käyttää arviointitehtävää hoitaessaan kaikkia sille YVM-asetuksessa annettuja toimivaltuuksia, esimerkiksi oikeutta tietojen hankintaan (myös haastatteleamalla) ja oikeutta asettaa sopivuutta ja luotettavuutta koskevien päätösten yhteydessä ehtoja tai velvoitteita taikka antaa suosituksia.

2.2 Vakavaraisuusdirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö

YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 3 ensimmäisen alakohdan mukaan EKP:n on sille annettujen tehtävien hoitamiseksi sovellettava kaikkea asiaa koskevaa unionin lainsäädäntöä, ja jos kyseinen lainsäädäntö koostuu direktiiveistä, sellaista kansallista lainsäädäntöä, jolla nämä direktiivit saatetaan kansallisen lainsäädännön osaksi. Sopivuutta ja luotettavuutta koskevat vaatimukset on lueteltu vakavaraisuusdirektiivin artiklassa 91. Siihen on kirjattu vaatimusten olennainen sisältö, mutta ei yksityiskohtaisia kriteereitä eikä tarkkaa hyväksymismenettelyä (esim. tarvitaanko valvontaviranomaiselta ennakkohyväksyntä nimitykselle vai toimitetaanko sille ilmoitus nimityksestä jälkikäteen).

Sopivuutta ja luotettavuutta koskevia päätöksiä tehdessään EKP siis soveltaa vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kansallisten täytäntöönpanosäännösten olennaisia sopivuus- ja luotettavuusvaatimuksia. Koska vakavaraisuusdirektiivin artiklaan 91 on kirjattu vain yhteiset vähimmäisvaatimukset, se on eri euroalueen

⁵ Euroopan keskuspankin asetus (EU) N:o 468/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, kehyksen perustamisesta yhteisen valvontamekanismin puitteissa tehtävälle yhteistyölle EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa (YVM-kehysasetus) (EKP/2014/17) (EUVL L 141, 14.5.2014, s. 1).

maissa saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin. Joissakin jäsenvaltioissa on myös käytössä artiklaa 91 laajempia vaatimuksia.

2.3 Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet

Kansallisen lainsäädännön lisäksi EKP noudattaa myös ESMAn ja EPV:n yhteisiä ohjeita sopivuuden arvioinnista ja EPV:n ohjeita hallinnosta ja ohjauksesta.⁶ Tämä EKP:n opas ei korvaa niissä annettua ohjeistusta. Oppaassa käydään läpi menettelyt, joilla varmistetaan EKP:n sopivuusarviointien luotettavuus ja johdonmukaisuus, sekä esitetään sen keskeiset odotukset.

2.4 Yhteisen valvontamekanismin periaatteet, käytännöt ja menettelyt

Ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuutta arvioidessaan kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava sääntelyvaatimuksia käytännössä. Jotta vaatimuksia sovelletaan yhdenmukaisesti, tarvitaan paitsi selkeitä periaatteita niiden tulkinnasta myös yhteisiä valvontakäytäntöjä ja -menettelyjä.

EKP onkin kehittänyt yhdessä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa sopivuus- ja luotettavuuskriteerejä koskevia periaatteita sekä valvontakäytäntöjä ja -menettelyjä, jotta olisi selvää, miten vakavaraisuusdirektiivin vaatimuksia (ja niiden kansallisia täytäntöönpanosäännöksiä) sekä ESMAn ja EPV:n yhteisiä ohjeita sopivuuden arvioinnista ja EPV:n ohjeita hallinnosta ja ohjauksesta tulee missäkin tilanteessa soveltaa. Laaditut periaatteet ovat molempien ohjeiden mukaisia. EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten tulisi toimia periaatteiden mukaan, jos kansallisessa velvoittavassa lainsäädännössä ei säädetä toisin. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat sitoutuneet tulkitsemaan ja kehittämään kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälti näiden periaatteiden mukaisesti. Tässä oppaassa ovat mukana valvontaelimen vuoden 2016 loppuun mennessä hyväksymät periaatteet. Niitä tarkistetaan tarvittaessa yhteisen valvontamekanismin sopivuus- ja luotettavuusvalvontakäytäntöjen jatkokehityksen ja kansainvälisen ja eurooppalaisen sääntelykehityksen pohjalta sekä esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuimen vakavaraisuusdirektiivistä antamien uusien tulkintojen pohjalta.

⁶ Ks. alaviite 2.

3 Periaatteet

Periaate 1 – päävastuu luottolaitoksella

Valvottavilla yhteisöillä on päävastuu siitä, että ylimpään hallintoelimeen valitaan ja nimitetään sopivia ja luotettavia henkilöitä. Niiden tulee itse tehdä ylimmän hallintoelimen jäsenistä tarvittavat arvioinnit, kuten due diligence -arviointi ennen nimitystä ja tarvittaessa myös nimityksen jälkeen (esimerkiksi jos ylimmän hallintoelimen jäsenen tehtävät muuttuvat huomattavasti). Valvottavien yhteisöjen on varmistettava, että arvioitava henkilö noudattaa arvioinnin yhteydessä täyttä avoimuutta.

Hallintoelinten jäsenten tulee olla sopivia kaikkina aikoina, ja valvottavalla yhteisöllä on velvollisuus toimittaa toimivaltaisille viranomaisille **kaikki tarvittavat tiedot** kaikissa sopivuus- ja luotettavuusarviointia edellyttävissä eri tilanteissa (esim. uudet nimitykset, muuttuneet tiedot, tehtävän muutos). Tietojen on oltava luotettavia ja ne on toimitettava ajoissa. EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset päättävät sovellettavan EU:n lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön sekä ESMAn ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden pohjalta, mitä tietoja on toimitettava ja millä tavoin (kansallisia lomakkeita⁷ tulisi käyttää aina kun sellaiset ovat saatavina). Tarvittaessa ne voivat pyytää valvottavaa yhteisöä tai arvioitavaa henkilöä⁸ toimittamaan lisätietoja joko kirjallisesti tai suullisesti (esim. haastattelussa). Jos valvottava yhteisö tai arvioitava henkilö ei noudata lisätietopyyntöä, tiedot katsotaan puutteellisiksi eikä myönteistä päätöstä voida tehdä.

Periaate 2 – järjestelyjen riittävyyden varmistaminen

Sopivuus- ja luotettavuusvalvonnan tehtävänä on varmistaa, että ylimpään hallintoelimeen ei alun perinkään valita henkilöitä, jotka voisivat haitata sen asianmukaista toimintaa, tai että he eivät jatka hallintoelimen jäseninä, jos myöhemmin ilmenee aihetta epäillä heidän sopivuuttaan ja luotettavuuttaan. EKP:n vastuulla on tässä yhteydessä varmistaa, että merkittävät valvottavat yhteisöt noudattavat vakaita hallintojärjestelyjä koskevia vaatimuksia ja erityisesti luottolaitosten johtamisesta vastaavia henkilöitä koskevia sopivuus- ja luotettavuusvaatimuksia.⁹

⁷ Luettelo kansallisista lomakkeista ja sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin kyselylomake ovat saatavilla [EKP:n pankkivalvontasivuilla](#).

⁸ Ks. "arvioitavan henkilön" määritelmä tämän oppaan lopussa olevasta sanastosta.

⁹ YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohta e ja artiklan 6 kohta 4.

Periaate 3 – yhdenmukaisuus

EKP pyrkii yhtenäistämään hallintoelimen jäsenten sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnit euroalueella.¹⁰ Sopivuus- ja luotettavuusarvioinnissa käytettävät periaatteet, käytännöt ja menettelyt vaihtelevat maittain, ja esimerkiksi sovellettavista arviointikriteereistä on erilaisia tulkintoja. EKP varmistaa, että sopivuusarvioinnit yhdenmukaistetaan niin pitkälle kuin sovellettava EU:n lainsäädäntö ja eri maiden kansalliset lainsäädännöt sallivat.

Periaate 4 – suhteellisuus ja tapauskohtainen arviointi

Sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin kaikissa vaiheissa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta. Se tarkoittaa, että EKP:n valvontaprosessi ja sopivuuskriteerit olisi aina mitoitettava yhteisön koon ja sen toiminnan luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden sekä kyseessä olevan johtotehtävän mukaan.

Suhteellisuusperiaate ei saa johtaa sopivuuskriteereistä tinkimiseen, mutta sen nojalla arviointimenettelyssä ja sopivuuskriteereiden soveltamisessa on tilaa tapauskohtaiselle harkinnalle (esimerkiksi sen suhteen, kuinka paljon ja minkä alan tietoja, taitoja ja kokemusta edellytetään ja paljonko aikaa ylimmän hallintoelimen jäsenen tulee voida käyttää johto- tai valvontatehtäviensä hoitamiseen). Sopivuus- ja luotettavuusarvio perustuukin aina tapauskohtaiseen analyysiin ja valvojien harkintaan.

Periaate 5 – oikeudenmukainen menettely ja tasapuolisuus

Sopivuus- ja luotettavuusvalvonnassa painottuvat vahvasti menettelysäännöt. Valvonnan osapuolina ovat EKP, kansallinen toimivaltainen viranomainen ja valvottava yhteisö (jonka hakemuksesta sopivuus- ja luotettavuusarviointi useimmiten käynnistetään). Sopivuutta ja luotettavuutta koskeva päätös saattaa kuitenkin vaikuttaa paitsi valvottavan yhteisön myös arvioitavan henkilön oikeuksiin. Sellaisissa tapauksissa molemmilla on turvanaan kaikki YVM-asetuksen ja YVM-kehysasetuksen mukaiset takeet, esimerkiksi oikeus tulla kuulluksi.¹¹ EKP:n on päätöstä tehdessään otettava huomioon sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin kannalta olennaisina pidettävät tiedot tasapuolisesti eli harkiten arvioitavan henkilön kannalta sekä myönteisiä että kielteisiä tekijöitä. Muiden valvontamenettelyjen tavoin myös sopivuus- ja luotettavuusarviointi on ehdottoman luottamuksellinen menettely. YVM-asetuksen ja YVM-kehysasetuksen lisäksi EKP nojautuu päätöksissään myös EU:n hallintomenettelyä ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön yleisiin periaatteisiin.

¹⁰ Ks. Pankkivalvontaopas, luku 2, "Periaate 3: Yhtenäisyys YVM:ssä".

¹¹ Ks. YVM-kehysasetuksen artiklat 31 ja 32.

Periaate 6 – yhteys jatkuvaan valvontaan

Sopivuus- ja luotettavuusarviointi otetaan huomioon laitoksen hallintojärjestelyjen jatkuvassa valvonnassa, etenkin ylimmän hallintoelimen koostumusta ja toimintaa valvottaessa. Sopivuutta ja luotettavuutta koskevan päätöksen vaikutuksia saattaa olla tarpeen seurata jatkuvassa valvonnassa. Jatkuva valvonta puolestaan voi tuottaa tietoja, joita tarvitaan sopivuus- ja luotettavuusarvioinnissa (etenkin arvioitaessa hallintoelimen riippumattomuutta tai sen sopivuutta kokonaisuutena), tai perusteen ylimmän hallintoelimen jäsenten uudelleenarviointiin.

4 Arviointiperusteet

Ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuus- ja luotettavuusarvioinnissa tarkastellaan viittä kriteeriä: kokemus, maine, eturistiriidat ja riippumattomuus, riittävä aika tehtävien hoitamiseen sekä sopivuus kokonaisuuden kannalta.

4.1 Kokemus

Käytännön työkokemus ja koulutus

Ylimmän hallintoelimen jäsenillä on oltava tehtävien hoidossa tarvittavat tiedot, taidot ja kokemus¹². Termiä "kokemus" käytetään jatkossa laajassa merkityksessä, ja se kattaa sekä käytännön työ- ja ammattikokemuksen että koulutuksen kautta kertyneet tiedot ja taidot.

Vähimmäisvaatimukset ja tehtäväkohtaiset vaatimukset

Hallintoelimen jäseneltä vaadittava kokemuksen taso määräytyy aina tehtävien ja laitoksen ominaisuuksien perusteella: mitä monimutkaisempia tehtävät ja laitos ovat, sitä enemmän kokemusta vaaditaan. Suhteellisuusperiaate toteutuu siis automaattisesti.

Vähimmäisvaatimus on, että kaikilla ylimmän hallintoelimen jäsenillä on oltava koulutuksen kautta hankitut pankkitoiminnan perustiedot ja niiden myötä syntynyt ymmärrys laitoksen toiminnasta ja tärkeimmistä riskeistä. Vaadittavan kokemuksen määrä ja luonne voi vaihdella sen mukaan, hoitaako ylimmän hallintoelimen jäsen johto- vai valvontatehtäviä, erityisesti jos näitä tehtäviä hoitavat eri hallintoelimet.

Ylimmän hallintoelimen jäsenillä on oltava koulutuksen (tai tiettyjen tehtävien kohdalla mahdollisen erityiskoulutuksen) kautta hankitut perustiedot seuraavista aiheista:

- pankkitoiminta ja rahoitusmarkkinat
- sääntelyjärjestelmä ja oikeudelliset vaatimukset
- strateginen suunnittelu ja luottolaitoksen liiketoimintastrategian tai -suunnitelman ymmärtäminen ja sen toteuttaminen

¹² Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 1.

- riskienhallinta (luottolaitoksen keskeisten riskityyppien tunnistaminen, arvioiminen, seuranta, valvonta ja lieventäminen, myös hallintoelimen jäsenen ominaisuudessa)
- kirjanpito ja tilintarkastus
- luottolaitoksen järjestelyjen tehokkuuden arviointi sekä tehokkaan hallinnon ja valvonnan luominen
- luottolaitoksen taloudellisten tietojen tulkitseminen ja keskeisten ongelmien tunnistaminen näiden tietojen perusteella sekä asianmukaisten valvontakeinojen ja toimenpiteiden määrittäminen.

Olennaisten seikkojen kuten tehtävän luonteen, yhteisön luonteen, koon tai monimutkaisuuden taikka muiden merkityksellisiksi katsottujen tekijöiden perusteella voidaan tapauskohtaisesti edellyttää myös laajempaa kokemusta. Jos esimerkiksi arvioitavan henkilön tehtävänä on toimia myös riskienvalvontatoiminnon johtajana, talousjohtajana, compliance-vastaavana, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana tai riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajana, hänellä on oltava erityiskokemusta kyseiseltä alalta.

Arviointiperiaatteet

Koulutuksen kautta saatua pankkialan tietämystä arvioitaessa otetaan huomioon erityisesti hallintoelimen jäsenen koulutustaso ja koulutuksen sisältö. Koulutuksen tulisi liittyä pankki- ja rahoituspalveluun tai sitä sivuaviin aloihin (pankki- ja rahoitustoiminta, kansantalous, lakiasiat, hallinto, rahoitusjärjestelmän sääntely, tietotekniikka, rahoitusmarkkinoiden analyysi ja kvantitatiiviset menetelmät).

Käytännön kokemusta arvioidaan aiempien työtehtävien perusteella, ja olennaisia seikkoja ovat esimerkiksi työsuhteen kesto, organisaation koko, tehtävät, alaisten määrä, toiminnan luonne ja työkokemuksen olennaisuus hallintoelimen jäsenyyden kannalta.

Mahdollisten kansallisten lomakkeiden lisäksi valvottavan yhteisön on ESMAn ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaisesti toimitettava EKP:lle arvioitavan henkilön yksityiskohtainen ansioluettelo. Huomioon otetaan myös mahdollinen meneillään oleva tai suunniteltu lisäkoulutus.

Kokemuksen arviointi on joko yksi- tai kaksivaiheinen. Jotta arviointi hoituisi mahdollisimman tehokkaasti ja ripeästi, se pyritään mahdollisuuksien mukaan viemään päätöksen jo ensimmäisessä vaiheessa, jossa arvioitavan henkilön kokemusta verrataan riittävän kokemuksen edellytyksiin. Jos edellytykset eivät täyty, se ei vielä välttämättä merkitse, ettei arvioitavaa henkilöä voida pitää sopivana. Silloin sopivuuden toteamiseksi on kuitenkin suoritettava vielä toinen arviointivaihe eli on toteutettava yksityiskohtaisempi arvio.

Vaihe 1: Vertailu riittävän kokemuksen edellytyksiin

Arvioitavan henkilön kokemusta verrataan suuntaa-antaviin riittävän kokemuksen edellytyksiin. Jos henkilö täyttää edellytykset, hänellä katsotaan yleensä olevan riittävä kokemus, paitsi jos jokin seikka osoittaa muuta tai jos kansallisessa lainsäädännössä on säädetty toisin. Edellytysten täyttymättä jääminen ei merkitse automaattisesti, että arvioitavaa henkilöä ei voida todeta sopivaksi ja luotettavaksi.

Riittävän kokemuksen edellytykset ylimmässä hallintoelimestä: johtotehtävät

Toimitusjohtaja	Muu liikkeenjohtoon osallistuva johtaja
Kymmenen vuoden viimeaikainen ¹ käytännön työkokemus pankki- tai rahoituspalveluihin liittyviltä aloilta. Huomattavan osuuden tulisi olla ylimmän johdon ² tehtävistä.	Viiden vuoden viimeaikainen käytännön kokemus ylimmän johdon ² tehtävistä pankki- tai rahoituspalveluihin liittyviltä aloilta.

1) Enintään kahden vuoden takaa.

2) Tarkoittaa (johtotehtäviä hoitavaa) ylintä hallintoelintä tai välittömästi sen alla olevaa johdon tasoa.

Riittävän kokemuksen edellytykset ylimmässä hallintoelimestä: valvontatehtävät

Ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja	Muu liikkeenjohtoon osallistumaton johtaja
Kymmenen vuoden viimeaikainen olennainen ¹ käytännön kokemus. Huomattavan osuuden tulisi olla ylimmän johdon tehtävistä. Lisäksi kokemukseen tulisi sisältyä laaja pankkialan tai siihen liittyvän alan koulutus.	Kolme vuotta viimeaikaista olennaista käytännön kokemusta ylemmän johdon ² tehtävistä (sekä pankkialan koulutus). Olennaisena voidaan tehtävästä riippuen pitää myös julkiselta tai yliopistosektorilta saatua käytännön kokemusta.

1) Kokemuksen olennaisuutta arvioitaessa tulisi tarkastella, onko työkokemus hankittu kooltaan ja monimutkaisuudeltaan vastaavissa laitoksissa.

2) Tarkoittaa välittömästi (johtotehtäviä hoitavan) ylimmän hallintoelimen alla olevaa tai sitä seuraavaa johdon tasoa.

Ylimmän hallintoelimen puheenjohtajan tai muun liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan kohdalla olennainen kokemus voidaan arvioida väljemmin kuin liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan kohdalla. Valvontatehtäviä hoitavien ylimmän hallintoelimen jäsenten joukossa voi olla sellaisiakin jäseniä, joilla ei ole käytännön työkokemusta pankkitoimintaan tai rahoituspalveluihin liittyviltä aloilta.

Vaihe 2: Yksityiskohtainen arviointi

Arvioitava henkilö, jolla ei ole edellytysten mukaista kokemusta, voidaan katsoa sopivaksi, jos valvottava yhteisö esittää tälle asianmukaiset perustelut. Tällöin arvioitavan henkilön kokemus arvioidaan yksityiskohtaisemmin. Arvioinnissa varmistetaan myös, että ylimmän hallintoelimen jäsenten kokemus on kokonaisuutena riittävän monipuolinen ja laaja-alainen ja että mahdolliset kansalliset vaatimukset henkilöstön edustajien osallistumisesta ylimpään hallintoelimeen täyttyvät.

Perusteluksi voi käydä esimerkiksi koulutussuunnitelma, jolla kompensoidaan osittaista, tietyn osa-alueen kokemuksen puutetta, nykyisten hallintoelimen jäsenten sopivuus kokonaisuutena, nimitys erityistehtävään rajatuksi ajaksi (esimerkiksi laitoksen toiminnan lopettamisen yhteydessä) tai arvioitavan henkilön erityinen, laitoksen tarpeisiin sopiva käytännön työkokemus tai koulutus.

Esimerkiksi valvontatehtäviä hoitava ylimmän hallintoelimen jäsen voidaan edellytysten täyttymättä jäädessäkin katsoa sopivaksi, jos hänellä on laitoksen

erityistarpeisiin sopivaa tietoteknistä kokemusta, jos hän ja laitos sitoutuvat täydentävään koulutukseen, jolla kompensoidaan puutteita perustason pankkitoimintatiedoissa (ks. osa 7.2), ja jos hän täyttää kaikki muut sopivuus- ja luotettavuusvaatimukset.

4.2 Maine

Ei suhteellisuusperiaatetta

Valvottavan yhteisön järkevän ja vakaan hoidon varmistamiseksi ylimmän hallintoelimen jäsenten on aina oltava hyvämaineisia¹³. Koska hyvämaineisuudessa ei ole aste-eroja, suhteellisuusperiaatetta ei sovelleta hyvämaineisuuden vaatimukseen eikä sen arviointiin. Arviointi tulisi siis toteuttaa samalla tavoin kaikkien laitosten kohdalla.

Arvioitava henkilö katsotaan hyvämaineiseksi, jos mistään todettavista seikoista ei muuta johdu eikä ole varteenotettavaa syytä epäillä hänen hyvämaineisuuttaan. Jos arvioitavan henkilön toiminta henkilökohtaisessa elämässään tai työtehtävissään antaa aihetta epäillä hänen kykyään luottolaitoksen järkevään ja vakaaseen hoitoon, valvottavan yhteisön ja/tai arvioitavan henkilön tulisi ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle, joka arvioi kyseisten tekijöiden merkittävyyden.

(Meneillään olevat) oikeudenkäynnit

Meneillään olevat¹⁴ ja päättyneet rikos- tai siviilioikeudelliset oikeudenkäynnit tai muut samankaltaiset sääntelyviranomaisten käynnistämät tutkinnat saattavat vaikuttaa arvioitavan henkilön ja valvottavan yhteisön maineeseen siinäkin tapauksessa, että oikeusmenettelyyn johtaneet tapahtumat ovat sattuneet eri valtiossa kuin missä arvioitava henkilö on nimitetty tai aiotaan nimittää valvottavan yhteisön ylimmän hallintoelimen jäseneksi. Jo pelkkä oikeudenkäynnin tai viranomaisten tutkinnan kohteena oleminen on luotettavuuden kannalta merkityksellinen seikka. Päättyneet oikeudenkäynnit tai tutkinnat vaikuttavat sopivuuden arviointiin, jos arvioitava henkilö on saanut langettavan tuomion tai päätöksen. Vaikka tuomio tai päätös olisi vapauttavakin, oikeudenkäynnin tai tutkinnan olosuhteet voivat silti olla merkityksellisiä sen kannalta, katsotaanko tuomion tai päätöksen vaikuttavan arvioitavan henkilön maineeseen. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa oikeuden päätös perustuu menettelyseikkoihin eikä tosiasioihin tai muihin sellaisiin seikkoihin, joilla saattaisi olla merkitystä maineen kannalta.

¹³ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 1.

¹⁴ Arvioinnissa on otettava huomioon myös se, että meneillään olevat oikeudenkäynnit tai tutkinnat saattavat vaikuttaa myös jäsenen mahdollisuuteen käyttää riittävästi aikaa tehtäviinsä.

ESMAN ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaan toimivaltaisille viranomaisille on aina ilmoitettava oikeudenkäynneistä hakemuksen tai ilmoituksen yhteydessä (jos oikeudenkäynti on päättynyt tai meneillään) tai oikeudenkäynnin alkaessa.¹⁵ Oikeudenkäynnistä on ilmoitettava, jos siinä on osallisena yhteisö, jonka ylimmän hallintoelimen jäsenenä tai muussa oikeudenkäyntiin liittyvässä tehtävässä arvioitava henkilö on ollut (väitetyn) rikkomuksen tekoajankohtana, tai jos arvioitava henkilö itse on oikeudenkäynnin kohteena.

Valvoja arvioi kaikkien olennaisten tietojen perusteella asian merkittävyyden sekä sen, miten asia (yhdessä mahdollisten muiden, vähemmän merkittävien tapahtumien kanssa) vaikuttaa arvioitavan henkilön ja valvottavan yhteisön maineeseen.

[Arvioitavalta henkilöltä, valvottavalta yhteisöltä ja/tai syyttäjäviranomaiselta tarvitaan ESMAN ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaisesti vähintään seuraavat tiedot oikeudenkäynneistä ja rikostutkinnoista arvioinnin suorittamiseksi:](#)

- syytteen tai kanteen luonne (mukaan lukien tieto siitä, onko kyseessä rikossyyte, siviilikanne vai luottamusaseman väärinkäyttö); oikeuskäsittelyn senhetkinen vaihe (esim. esitutkinta menossa, syyte nostettu, tuomio annettu, tuomiosta valitettu); todennäköinen rangaistusseuraamus langettavan tuomion tapauksessa¹⁶
 - epäilyksen alaisesta teosta kulunut aika ja arvioitavan henkilön toiminta sen jälkeen
 - arvioitavan henkilökohtainen osallisuus etenkin rikoksissa, joissa epäiltynä tai tekijänä on oikeushenkilö
 - arvioitavan henkilön myöhempi ymmärrys ja/tai näkemys omasta toiminnastaan
 - muut lieventävät tai raskauttavat tekijät (esim. muut meneillään olevat tai aiemmat esitutkinnot, määrätyt hallinnolliset seuraamukset, työpaikasta tai luottamustehtävästä erottaminen)
 - arvioitavan henkilön ja valvottavan yhteisön omat arviot asiasta. Ylintä hallintoelintä tulisi nimenomaisesti pyytää perehtymään meneillään olevaan oikeuskäsittelyyn ja vahvistamaan, että arvioitava henkilö nauttii edelleen sen luottamusta. Tämä on tärkeää myös valvottavan yhteisön maineriskin kannalta.
-

¹⁵ Tämä tieto voidaan toimittaa valvojalle joko alkuperäisen hakemuksen/ilmoituksen yhteydessä tai myöhemmin uutena tietona, jos ylimmän hallintoelimen jäsen on jo aloittanut tehtävässään.

¹⁶ EKP odottaa ensisijaisesti valvottavan yhteisön ja/tai arvioitavan henkilön toimittavan tarvittavat tiedot. Jos EKP katsoo toimitettujen tietojen olevan riittämättömiä tai puutteellisia, se voi pyytää asiaankuuluvat tiedot syyttäjäviranomaiselta.

4.3 Eturistiriidat ja riippumattomuus

Eturistiriitojen julkistaminen, arvioiminen, rajaaminen, hallinta ja ennaltaehkäiseminen

Hallintoelinten jäsenten tulisi olla toiminnassaan riippumattomia¹⁷ eli pystyä tekemään itsenäisesti luotettavia, puolueettomia ja riippumattomia päätöksiä ja arvioita. Eturistiriidat voivat vaarantaa riippumattomuuden.

Valvottavalla laitoksella tulee olla käytössä hallintomenettelyt eturistiriitojen tunnistamista, julkistamista, arvioimista, rajaamista, hallitsemista ja ennaltaehkäisyä varten¹⁸. Eturistiriidat voivat olla todellisia, potentiaalisia (kohtuudella ennakoitavissa) tai näennäisiä (suuren yleisön olettamia). Eturistiriitatilanne on kyseessä, jos ylimmän hallintoelimen jäsenen saama etu voi vaikuttaa kielteisesti valvottavan yhteisön etuihin.

Eturistiriita ei välttämättä merkitse, että arvioitavaa henkilöä ei voida pitää sopivana. Niin käy vain, jos eturistiriidasta aiheutuu merkittävä riski eikä eturistiriitaa ole mahdollista estää, rajata tai hallita asianmukaisesti valvottavan yhteisön kirjallisten periaatteiden keinoin.

Eturistiriitojen arviointi

Valvottavan yhteisön ja arvioitavan henkilön tulisi ESMAn ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaisesti ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista todellisista, mahdollisista ja näennäisistä eturistiriidoista. Valvottavan yhteisön tulee arvioida kunkin eturistiriidan aiheuttaman riskin merkittävyys. Jos eturistiriidan katsotaan olevan merkittävä, valvottavan yhteisön on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin. Sen on

- arvioitava tilanne yksityiskohtaisesti
- päätettävä ensisijaisesti sisäisten eturistiriitaperiaatteidensa pohjalta, mitä ehkäiseviä/korjaavia toimia toteutetaan, paitsi jos kansallisessa lainsäädännössä on jo määritetty vaadittavat toimet.

ESMAN ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaan valvottavan yhteisön tulee antaa toimivaltaiselle viranomaiselle selvitys toimista eturistiriidan ehkäisemiseksi, rajaamiseksi ja hallitsemiseksi.

Toimivaltainen viranomainen arvioi eturistiriidan merkittävyyden ja valvottavan yhteisön toteuttamien toimien riittävyyden selvityksen perusteella. Jos hakemukseen

¹⁷ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 8.

¹⁸ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 88 kohta 1.

liittyy arvion mukaan edelleen ongelmia, jotka kuitenkin voidaan ratkaista valvottavan yhteisön asianmukaisin toimin, viranomainen voi liittää päätökseen ehtoja, kuten

- kieltö osallistua ilmoitettua intressiä koskeviin kokouksiin ja päätöksentekoon
- vaatimus luopua tietystä tehtävästä
- vaatimus valvottavan yhteisön harjoittamasta erityisseurannasta
- vaatimus raportoida toimivaltaiselle viranomaiselle tietyistä tilanteista
- vaatimus arvioitavalle henkilölle asetettavasta karenssijaksosta
- valvottavalle yhteisölle asetettava velvollisuus julkistaa eturistiriita
- vaatimus intressien pitämisestä selkeästi erillään
- vaatimus koko ylimmän hallintoelimen hyväksynnästä tietyn tilanteen jatkumiselle.

Jos eturistiriidasta aiheutuvaa riskiä ei pystytä hallitsemaan riittävästi valvottavan yhteisön toimilla tai sille asetettavalla ehdolla, arvioitavaa henkilöä ei voida pitää sopivana.

Seuraavassa taulukossa esitetään merkittäviä eturistiriitatilanteita. Tilanteet arvioidaan tarkkaan tapauskohtaisesti, ja arviossa otetaan huomioon valvottavan yhteisön toimittamat tiedot eturistiriidan merkittävyysasteesta. Luettelo kynnysarvoineen ei ole tyhjentävä, eikä se rajoita kansallisen lainsäädännön soveltamista.

Taulukko 1

Esimerkkejä mahdollisista merkittävistä eturistiriidoista

Luokka	Tarkastelujakso	Peruste ja kynnsarvo (soveltuissa tapauksissa)
Henkilökohtainen	Nykytilanne	Arvioitava henkilö on läheisessä henkilökohtaisessa suhteessa ¹ valvottavan yhteisön tai sen emoyhtiön/tytäryhtiöiden ylimmän hallintoelimen jäsenen, keskeisistä tehtävistä vastaavaan henkilöön tai merkittävän omistusosuuden omistavaan osakkaaseen on osallisena oikeudenkäynnissä valvottavaa yhteisöä tai sen emoyhtiötä/tytäryhtiötä vastaan harjoittaa valvottavan yhteisön tai sen emoyhtiön/tytäryhtiöiden kanssa merkittävää liiketoimintaa yksityisesti tai yrityksen välityksellä.
Ammattillinen	Nykyhetkellä tai viimeisten viiden vuoden aikana	Arvioitavalla henkilöllä tai henkilöllä, johon hänellä on läheinen henkilökohtainen suhde, - on samanaikaisesti toimi valvottavan yhteisön tai sen kilpailijan tai emoyhtiön/tytäryhtiön johdossa tai ylemmässä toimihenkilöstössä - on valvottavaan yhteisöön tai sen kilpailijaan tai emoyhtiöön/tytäryhtiöön merkittävä kaupallinen suhde . Kaupallisen suhteen merkittävyys riippuu sen (taloudellisesta) arvosta arvioitavan henkilön tai häneen läheisessä henkilökohtaisessa suhteessa olevan henkilön liiketoiminnalle.
Taloudellinen	Nykytilanne	Arvioitavalla henkilöllä tai henkilöllä, johon hänellä on läheinen henkilökohtainen suhde, on merkittäviä taloudellisia intressejä tai taloudellisia velvoitteita valvottavaan yhteisöön nähden valvottavan yhteisön emoyhtiöön tai tytäryhtiöihin nähden valvottavan yhteisön asiakkaisiin nähden valvottavan yhteisön kilpailijoihin nähden. Taloudelliseksi intresseiksi katsotaan esimerkiksi omistusosuudet ja muut sijoitukset, ja taloudelliseksi velvoitteiksi muun muassa lainat. Merkittävyys riippuu intressien tai velvoitteiden (taloudellisesta) arvosta suhteessa arvioitavan henkilön taloudellisiin resursseihin. Seuraavia tilanteita ei periaatteessa pidetä merkittävänä eturistiriitoina: kaikki terveet vakuudelliset henkilökohtaiset luotot (kuten yksityiset asuntolainat), jotka eivät ole työsuhdelainoja (eli jotka on myönnetty tavanomaisin markkinaehdoin) kaikki muut alle 200 000 euron terveet vakuudelliset luotot, jotka eivät ole työsuhdelainoja enintään 1 prosentin omistusosuudet tai muut vastaavan arvoiset sijoitukset.
Poliittinen	Nykyhetkellä tai viimeisten kahden vuoden aikana	Arvioitava henkilö tai henkilö, johon hänellä on läheinen henkilökohtainen suhde, on huomattavan vaikutusvaltaisessa julkisessa tehtävässä . Huomattavaa vaikutusvaltaa voi olla kaikilla tasoilla: paikallispoliittikkona (esim. kaupunginjohtaja), alue- tai valtiotason poliittikkona (esim. hallituksen jäsen), virkamiehenä (esim. valtionhallinnossa) tai muuna valtion edustajana. Eturistiriidan merkittävyys riippuu siitä, liittyykö tehtävään olennaisia valtuuksia tai velvoitteita, jotka estävät arvioitavaa henkilöä toimimasta valvottavan yhteisön edun mukaisesti.

1) Kyseessä on läheinen henkilökohtainen suhde, jos asianomainen henkilö on aviopuoliso, rekisteröity kumppani, avopuoliso, lapsi, vanhempi tai muu asuinkumppani.

Ylimmässä hallintoelimestä voi olla osakkeenomistajien edustajia. Jos kuitenkin ilmenee merkittävä eturistiriita, valvottavan yhteisön on ryhdyttävä riittäviin toimenpiteisiin.

Jos lisäksi asiaankuuluva kansallinen lainsäädäntö sisältää erityisiä muodollisia riippumattomuuskriteerejä ylimmän hallintoelimen riippumattomille jäsenille, myös kyseisiä kriteerejä on noudatettava.

4.4 Riittävä aika tehtävien hoitamiseen

Määrälliset ja laadulliset vaatimukset

Ylimmän hallintoelimen kaikkien jäsenten on voitava käyttää riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen laitoksessa.¹⁹ Käytettävissä olevaan aikaan voivat vaikuttaa useat seikat, kuten johtajatehtävien määrä ja asianomaisten yhteisöjen koko ja tilanne, toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus, yhteisöjen sijoittautumispaikka tai -maa sekä muut ammatilliset tai henkilökohtaiset sitoumukset tai tilanteet (esim. meneillään oleva oikeudenkäynti, jossa arvioitava henkilö on osallisena). Käytettävissä olevan ajan riittävyyden arvioinnissa otetaan huomioon paitsi johtajatehtävien määrä myös laadulliset tekijät.

Määrällinen arviointi

Koska useampien johtajatehtävien hoitaminen voi vaikuttaa merkittävästi käytettävissä olevaan aikaan, vakavaraisuusdirektiivissä määritetään enimmäismäärä johtajatehtäville laitoksissa, jotka ovat merkittäviä kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden perusteella.²⁰ Vakavaraisuusdirektiivin mukaan merkittävän laitoksen ylimmän hallintoelimen jäsenellä voi olla enintään joko yksi liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan tehtävä ja kaksi liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävää tai neljä liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävää. Säännöstä on kuitenkin kaksi poikkeusta.

1. Johtajatehtäviä sellaisissa organisaatioissa, joiden tavoitteet eivät ole pääasiallisesti kaupallisia, ei oteta lukuun. Toimiminen näiden organisaatioiden ylimmässä hallintoelimessä voi kuitenkin vaikuttaa käytettävissä olevaan aikaan, joten tehtävät tulee ilmoittaa sopivuus- ja luotettavuusilmoituksessa.
2. Seuraavanlaiset johtajatehtävät lasketaan vain yhdeksi johtajatehtäväksi, vaikka niitä olisi useampia (yhdistely):
 - (a) johtajatehtävät saman konsernin sisällä
 - (b) johtajatehtävät laitoksissa, jotka ovat saman laitosten suojajärjestelmän jäseniä²¹
 - (c) johtajatehtävät yhteisöissä, joissa laitoksella on merkittävä omistusosuus.²²

¹⁹ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 2.

²⁰ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 3.

²¹ Laitosten suojajärjestelmä määritellään vakavaraisuusasetuksessa pankkiryhmän sopimusperusteiseksi tai lakisääteiseksi järjestelmäksi, joka suojelee jäsenlaitoksia ja varmistaa ennen kaikkea niiden likviditeetin ja vakavaraisuuden.

²² Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohdat 4 ja 5.

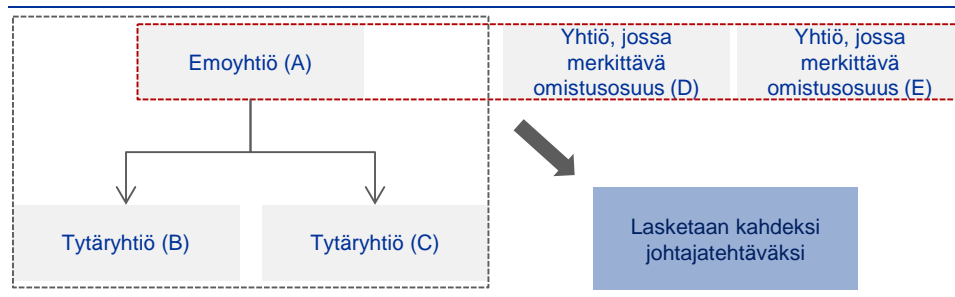
Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohdassa 5 tarkoitettuja **organisaatioita, joiden tavoitteet eivät ole pääasiassa kaupallisia**, ovat 1) voittoa tavoittelemattomat liikunta- tai kulttuurijärjestöt, 2) hyväntekeväisyysjärjestöt, 3) kirkot, 4) kauppakamarit, ammattijärjestöt ja ammatilliset yhdistykset, 5) organisaatiot, joiden ainoana tarkoituksena on hallintoelimen jäsenen yksityisten taloudellisten intressien hallinta ja jotka eivät edellytä jäseneltä päivittäisiä hallintatoimia, sekä 6) organisaatiot, jotka kansallisen sääntelyn pohjalta harjoittavat pääasiassa ei-kaupallista toimintaa. Organisaatioiksi, joiden tavoitteet eivät ole pääasiassa kaupallisia, voidaan lukea myös muita organisaatioita, joiden luonteen ja toiminnan toimivaltainen viranomaisen katsoo arvionsa pohjalta olevan pääasiassa ei-kaupallista.

Johtajatehtävien laskeminen: EKP laskee johtajatehtävien määrän (kirjanpidolliseen konsolidointiin perustuvan) konsolidoidun tilanteen mukaan.

Jos arvioitavalla henkilöllä on johtajatehtävä kussakin alla olevan esimerkin yhteisössä A–E, hänellä katsotaan olevan kaksi johtajatehtävää: arvioitavan henkilön johtajatehtävät yhteisöissä A, B ja C katsotaan yhdeksi johtajatehtäväksi, ja johtajatehtävät yhteisöissä D ja E lasketaan niin ikään yhdeksi tehtäväksi, koska johtajatehtävät saman ryhmän yhteisöissä, joissa laitoksella on merkittävä omistusosuus, lasketaan yhdeksi tehtäväksi.

Kaavio 1

Johtajatehtävien laskeminen

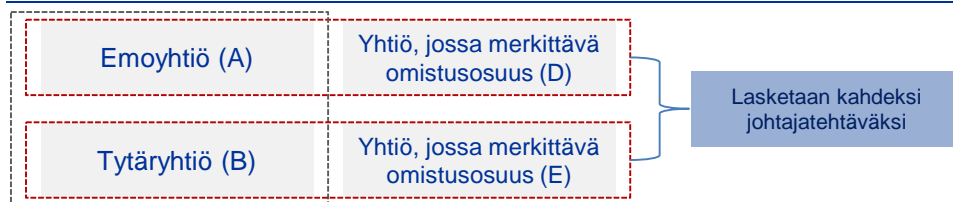

Lähde: EKP

Esimerkin mukainen johtajatehtävien yhdistely laskennassa on mahdollista silloinkin, kun arvioitavalla henkilöllä ei ole johtajatehtävää yhteisössä A. Esimerkiksi kaaviossa 2 arvioitavan henkilön johtajatehtävät yhteisöissä B, D ja E katsotaan kahdeksi tehtäväksi, sillä johtajatehtävä ryhmään kuuluvassa yhteisössä B ja yksittäiset johtajatehtävät ryhmään kuuluvissa yhteisöissä D ja E, joissa laitoksella on merkittävä omistusosuus, lasketaan yhteensä kahdeksi johtajatehtäväksi.

Kaavio 2

Johtajatehtävien laskeminen

Lähde: EKP

Jos arvioitavalla henkilöllä on ryhmässä sekä liikkeenjohtoon osallistuvan että siihen osallistumattoman johtajan tehtäviä, laskennassa otetaan huomioon vain liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan tehtävät, eli henkilön katsotaan hoitavan liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan tehtävää.

Kaikki johtajatehtävät kaikissa yrityksissä tulee laskea riippumatta siitä, maksetaanko tehtävien hoidosta palkkiota vai ei.

Vakavaraisuusdirektiivin mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa ylimmän hallintoelimen jäsenille luvan lisäksi yhteen liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävään.²³

Laadullinen arviointi

Käytettävissä olevan ajan riittävyyden arvioinnissa otetaan huomioon johtajatehtävien määrää koskevien rajoitusten lisäksi myös laadullisia seikkoja, kuten asianomaisten yhteisöjen koko ja tilanne, toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus, yhteisöjen sijoittautumispaikka tai -maa sekä muut ammatilliset tai henkilökohtaiset sitoumukset tai tilanteet (esim. meneillään oleva oikeudenkäynti, jossa arvioitava henkilö on osallisena). Lisäksi otetaan huomioon tehtävän vaatima matkustusaika, ylimmälle hallintoelimelle suunniteltujen kokousten lukumäärä, tarvittava perehdytys ja koulutus sekä jäsenen toimen ja työtehtävien laatu (esim. toimitusjohtajan, puheenjohtajan tai valiokunnan jäsenen tehtävät). Myös lisäkoulutus- ja kehitystarpeista johtuvat aikatarpeet sekä poikkeustilanteisiin²⁴ reagoimiseksi tarvittava aika tulisi ottaa huomioon arvioitaessa, onko tehtävään käytettävissä oleva aika riittävä.

²³ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 kohta 6.

²⁴ Poikkeustilanteita ovat laitokseen liittyvien kriisitilanteiden lisäksi myös olosuhteet, jotka voivat odottamatta vaikuttaa tehtävän hoitoon käytettävissä olevaan aikaan (esim. oikeudenkäynnit).

Valvottavan yhteisön tiedonantovelvoitteet

ESMAN ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaan arvioitavan henkilön mahdollisuudesta käyttää riittävästi aikaa toimen hoitamiseen tulisi toimittaa kaikki asiaankuuluvat ja tarvittavat tiedot. EKP katsoo tämän tarkoittavan, että valvottavan yhteisön tulisi sopivuusarvioinnin suorittamiseksi toimittaa (kulloistenkin olosuhteiden ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti) vähintään seuraavat tiedot:

- Selvitys tehtävän hoitoon vaadittavasta ajasta.
 - Luettelo kaikista arvioitavan henkilön tehtävistä ja toimista ja arvio kunkin tehtävän tai toimen hoitamiseen tarvittavasta ajasta.
 - Arvioitavan henkilön oma ilmoitus siitä, että hänellä on riittävästi aikaa kaikkien valvottavan yhteisön vahvistamien tehtävien hoitoon.
 - Onko arvioitavalla henkilöllä kokopäivätoimi, ja kuinka monta tuntia tai päivää kunkin tehtävän tai toimen hoitoon kuluu?
 - Kuuluuko näihin muihin tehtäviin lisävelvollisuuksia, kuten valiokuntien jäsenyys (esim. tarkastus-, riski-, palkitsemis- ja/tai nimitysvaliokunnan puheenjohtajuus)?
 - Vaatiiko tehtävien hoito valvottavan yhteisön luonteen, tyyppin tai koon puolesta enemmän aikaa (esim. yhteisö on säännelty tai listattu pörssissä)?
 - Onko selvityksessä otettu huomioon mahdolliset lisäkoulutus- ja kehitystarpeista johtuvat ylimääräiset aikatarpeet sekä aika, joka tarvitaan velvollisuuksien täyttämiseen kiireisimpinä ajanjaksoina (esim. laitoksen uudelleenjärjestely tai toimipaikan siirto, yritysosto, sulautuminen, yritysvaltaus tai kriisitilanne tai jonkin suuren ongelman ilmeneminen yhdessä tai useammassa laitoksen toiminnossa)?
 - Jos tehtäviä jossakin organisaatiossa ei ole otettu huomioon johtajatehtävien laskennassa sen vuoksi, että organisaation tavoitteet eivät ole pääasiassa kaupallisia, mitkä ovat kyseisen organisaation tavoitteet (elleivät tiedot ole helposti saatavilla julkisista lähteistä)?
 - Jos useita johtajatehtäviä jätetään huomioimatta laskennassa (esim. johtajatehtävä useissa tytäryhtiöissä), miten mahdolliset synergiaedut vähentävät tehtävien hoitoon tarvittavaa aikaa?
 - Edistääkö arvioitavan henkilön yleinen kyseisestä yrityksestä kertynyt kokemus tehtävien hoitoa ja siten myös tehtävien hoidon tehokkuutta?
-

Seuraavissa tapauksissa ei yleensä vaadita lisätietoja: 1) arvioitavalla henkilöllä on samanaikaisesti enintään joko yksi liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan ja kaksi liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävää tai neljä liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävää (soveltamatta yhdistelyä), 2) arvioitavalla henkilöllä ei ole erityisvelvollisuuksia (esim. valiokunnan puheenjohtajuus) eikä henkilön oman ilmoituksen tietoja käytettävissä olevasta ajasta ole syytä epäillä.

Muissa tapauksissa valvottavan yhteisön on toimitettava yksityiskohtaisempi selvitys käytettävissä olevan ajan riittävydestä.

4.5 Sopivuus kokonaisuuden kannalta

Itsearviointi ja hallinnon jatkuva valvonta

Valvottavan yhteisön on ensi kädessä itse tunnistettava mahdolliset puutteet ylimmän hallintoelimensä sopivuudessa kokonaisuutena. Yhteisön on suoritettava itsearviointi esimerkiksi sopivuusarviointitaulukon avulla. Puutteet tulee raportoida yhteiselle valvontaryhmälle keskustelun pohjaksi, sillä ylimmän hallintoelimen sopivuus kokonaisuutena kuuluu hallinnon jatkuvan valvonnan piiriin. Sopivuus- ja luotettavuusarvioinnissa on otettava vakavaraisuusdirektiivin artiklan 91 mukaisesti huomioon myös se, onko arvioitava henkilö sopiva kokonaisuuden kannalta. Yhteisen valvontaryhmän suorittamasta jatkuvasta valvonnasta saadut tiedot vaikuttavat näihin arviointeihin.

Nimittämisen perustelut

ESMAN ja EPV:n yhteisten sopivuuden arviointia koskevien ohjeiden mukaan valvottavan yhteisön tulisi toimittaa seuraavat arvioinnissa tarvittavat tiedot:

- kuvaus sen ylimmän hallintoelimen kokoonpanosta, jonka jäsenenä arvioitavan henkilön on tarkoitus toimia, mukaan luettuna hallintoelimen jäsenten nimiluettelo sekä tiivistelmä kunkin jäsenen asemasta ja tehtävistä
 - **lyhyt perusteltu lausunto**²⁵ arvioitavan henkilön sopivuudesta ylimpään hallintoelimeen kokonaisuuden kannalta²⁶
 - yhteisen valvontaryhmän pyynnöstä myös säännöllisen itsearvioinnin tulokset, jos valvontaryhmä on havainnut puutteita ylimmän hallintoelimen sopivuudessa kokonaisuutena ja haluaa käsitellä asiaa.
-

Perustellussa lausunnossa tulisi olla kaksi osaa: 1) viimeisimpään itsearviointiin perustuva nykytilanteen analyysi ja 2) selvitys siitä, miten arvioitavan henkilön nimittäminen vaikuttaisi nykytilanteeseen. Kohdan 2 selvityksessä voidaan tarkentaa, miten arvioitava henkilö täydentää nykytilannetta ja/tai missä asioissa hän tulee tukeutumaan hallintoelimen nykyisten jäsenten tietämykseen, taitoihin ja kokemukseen.

²⁵ Merkittävien laitosten nimitysvaliokuntien tulee vakavaraisuusdirektiivin artiklan 88 kohdan 2 alakohdan c nojalla osallistua lausunnon laatimiseen.

²⁶ Lausunnossa on käsiteltävä ylintä hallintoelintä joko sen johto- tai valvontatehtävässä. Lausuntoon on sisällytettävä myös mahdollinen ehdotus arvioitavan henkilön nimittämisestä ylimmän hallintoelimen jonkin valiokunnan jäseneksi.

5 Haastattelut

5.1 Tarkoitus

Haastattelujen avulla voidaan täydentää valvottavan yhteisön tai arvioitavan henkilön itsensä toimittamia kirjallisia tietoja tai muista lähteistä saatuja tietoja.

Haastatteluissa voidaan arvioida tarkemmin arvioitavan henkilön käytännön työkokemusta²⁷ tai testata, kuinka hyvin hän tuntee valvottavan yhteisön ja asiaankuuluvan markkinakehityksen. Haastatteluissa voidaan myös arvioida riippumattomuutta ja luotettavuutta tai varmistaa tiettyjä seikkoja ja näin saada lisävahvistus ehdokkaan sopivuudelle ja luotettavuudelle.

Lisäksi haastattelu tarjoaa toimivaltaiselle viranomaiselle tilaisuuden tavata arvioitava henkilö ja keskustella arvioitavan henkilön, valvottavan yhteisön ja viranomaisen väliseen yhteistyöhön liittyvistä odotuksista.

5.2 Laajuus ja tyypit

Haastatteluja käytetään sopivuus- ja luotettavuusarviointien tietojenkeruuvaiheessa. Haastattelun tavoitteena on **täydentää ja/tai varmistaa** 1) arvioitavan henkilön ja/tai valvottavan yhteisön toimittamien asiakirjojen tietoja tai 2) toimivaltaisen viranomaisen muulla tavoin saamia tietoja.

EKP pyrkii noudattamaan sopivuus- ja luotettavuusarviointien haastatteluissa suhteellisuusperiaatetta ja viemään ne läpi riskiperusteisesti.

Haastattelu suoritetaan aina, jos kyseessä on **uuden** toimitusjohtajan tai ylimmän hallintoelimen puheenjohtajan nimitys mihinkään ryhmään kuulumattomassa pankissa tai ryhmän emopankissa, sillä näissä tilanteissa riski on suurin. Jos ryhmän emoyhteisö on holdingyhtiö, haastattelu suoritetaan aina kun nimitys koskee ryhmän suurinta pankkia. Osuuskuntien tapauksessa emoyhteisöksi katsotaan keskusyhteisö. EKP voi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa päättää, että haastattelu ei ole tarpeen. Se voi tehdä näin erityisesti tilanteessa, jossa toimitusjohtajaksi ollaan nimittämässä joku ylimmän hallintoelimen nykyisistä jäsenistä tai jossa arvioitava henkilö on haastateltu äskettäin.

Muissa tapauksissa haastatteluja voidaan käyttää sopivuus- ja luotettavuusarvioinnissa harkinnan mukaan (esim. jos arvioitavan henkilön sopivuuteen tai luotettavuuteen liittyy epäilyksiä).

Perustietohaastattelussa käsitellään kaikkia sopivuuden osa-alueita. Jos henkilön sopivuudesta ei tämän haastattelun jälkeen ole vielä täyttä varmuutta, järjestetään lisäksi **erityishaastattelu**, jossa käsitellään avoimeksi jääneitä kysymyksiä. EKP voi

²⁷ Ks. osa 4.1.

järjestää myös pelkän erityishaastattelun, jos jo kirjallisesta aineistosta käy ilmi, että tiettyihin kysymyksiin tarvitaan lisäselvennystä.

5.3 Haastatteluprosessi

Arvioitavalle henkilölle ja valvottavalle yhteisölle ilmoitetaan kirjallisesti hyvissä ajoin haastattelun ajankohta ja paikka.

Jos kyseessä on erityishaastattelu sopivuuteen tai luotettavuuteen liittyvien kysymysten vuoksi, arvioitavalle henkilölle ja valvottavalle yhteisölle lähetetään etukäteen luettelo käsiteltävistä aiheista.

Paneeliin kuuluu yleensä kahdesta kolmeen henkilöä. Haastattelupaneelin jäsenten – ja vähintään sen puheenjohtajan – on oltava riittävän korkeassa asemassa. Haastattelupaneelin jäsenillä ei saa olla todellista tai oletettua eturistiriitaa suhteessa arvioitavaan henkilöön, ja heidän tulee suhtautua häneen puolueettomasti.

EKP sopii haastattelussa käytettävästä kielestä arvioitavan henkilön kanssa. Jos valvottava yhteisö vastaanottaa EKP:n viralliset päätökset englanniksi, haastattelussa käytetään englantia, ellei arvioitava henkilö toivo muuta haastattelukieltä.

6 Arviointiprosessi

Prosessin käynnistyminen

Sopivuus- ja luotettavuusarviointi on tehtävä, kun

- ylimpään hallintoelimeen nimitetään uusi jäsen tai jäsenen tehtävät muuttuvat tai toimikautta jatketaan²⁸
- ilmenee arviointiin vaikuttavia uusia seikkoja tai muita asioita²⁹
- kyseessä on toimilupaa³⁰ tai merkittävän omistussosuuden hankkimista³¹ koskeva menettely.

Kaavio 3

Sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin osapuolet

6.1 Ilmoitus kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle

Luottolaitos (tai poikkeustapauksissa arvioitava henkilö itse) ilmoittaa nimityksestä kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen kansallista lomaketta³², jos sellainen on saatavana. Kansallinen toimivaltainen viranomainen toimittaa ilmoituksen edelleen EKP:lle. Yhdessä ne keräävät tarvittavat tiedot, toteuttavat arvioinnin ja esittävät yksityiskohtaisen päätösehdotuksen.

6.2 EKP:n päätös

EKP tekee nimityksiin liittyviä päätöksiä vain merkittävien luottolaitosten kohdalla, paitsi jos nimityspäätös sisältyy toimilupaa tai merkittävän omistussosuuden hankkimista koskevaan menettelyyn. Niissä päätökset tekee aina EKP riippumatta siitä, onko laitos merkittävä vai vähemmän merkittävä.

²⁸ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 93.

²⁹ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 94.

³⁰ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 78.

³¹ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 86.

³² Ks. alaviite 7.

EKP:ssä sopivuus- ja luotettavuusarvioinnit toteuttaa valvontaelimen sihteeristöön kuuluva toimilupatoimisto³³ yhteistyössä yhteisten valvontaryhmien ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten mahdollisten toimilupayksiköiden kanssa.

6.3 Uudet nimitykset

Vakiomenettely

Yhteisen valvontamekanismin sisäinen uusien nimitysten arviointiprosessi aloitetaan yleensä, kun valvottava yhteisö ilmoittaa kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle ylimmän hallintoelimen uuden jäsenen (ehdotetusta) nimityksestä kansallisen lainsäädännön vaatimalla tavalla ja kansallisen toimivaltaisen viranomaisen lomakkeilla. Kansallinen toimivaltainen viranomainen saattaa ilmoituksen EKP:n tietoon ja ilmoittaa sille mahdollisen määräajan, jonka kuluessa päätös on tehtävä kansallisen lainsäädännön mukaan. Kansallinen toimivaltainen viranomainen ja EKP keräävät kaikki tarvittavat asiakirjat ja toteuttavat yhteisen arvioinnin varmistaen, että

- arvioinnissa otetaan huomioon kansallisen lainsäädännön mukaiset olennaiset kriteerit
- arvioinnissa noudatetaan unionin lainsäädännön vaatimuksia
- arvioinnin tulos vastaa muiden sopivuus- ja luotettavuusarviointien tuloksia.

Arviointiin sisältyvät seuraavat osa-alueet: toimitettujen asiakirjojen tarkastaminen, paikallisten rekistereiden tarkastaminen, EPV:n hallinnollisten seuraamusten tietokannan tarkastaminen, yhteydenpito muihin kansallisiin viranomaisiin ja erityisesti mahdollisiin rahoitusvalvontaviranomaisiin sekä tarvittaessa paikallisiin tai ulkomaisiin sellaisten rahoitusyhteisöjen valvonnasta vastaaviin viranomaisiin, joissa arvioitava henkilö työskentelee tai on työskennellyt tai joiden ylimmän hallintoelimen jäsenenä hän on toiminut. Kansallinen toimivaltainen viranomainen ja EKP voivat tarvittaessa pyytää lisätietoja kirjallisesti tai haastattelussa.

EKP valmistelelee päätöksen kansallisen toimivaltaisen viranomaisen avustuksella. Arvioinnissa sovelletaan suhteellisuusperiaatetta useimpien EKP:n suorassa valvonnassa olevien pienempien yhteisöjen kohdalla sekä tilanteissa, joissa ylimmässä hallintoelimessä tapahtuu muutoksia tai hallintoelimen jäsenen toimikautta jatketaan. Kaikkien sopivuus- ja luotettavuuskriteerien täyttymistä arvioidaan silloinkin vakiomenettelyn mukaisesti.

³³ Toimilupatoimisto huolehtii yhteisen valvontamekanismin periaatteiden, käytäntöjen ja menettelyjen asianmukaisesta soveltamisesta, lainsäädännön vaatimusten noudattamisesta sekä sopivuutta ja luotettavuutta koskevien EKP:n päätösten johdonmukaisuudesta.

6.4 Toimikauden jatkaminen, tehtävien muutos tai tehtävästä eroaminen

Toimikauden jatkaminen ja tehtävien muutokset voivat vaikuttaa ylimpään hallintoelimeen, joten niiden yhteydessä tehdään uusi sopivuus- ja luotettavuusarviointi, jos kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää. Arviointi tehdään kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla.

Jäsenen toimikautta jatkettaessa jäsen katsotaan sopivaksi, jos edellisen arvioinnin jälkeen ei ole ilmennyt uusia sopivuuteen vaikuttavia seikkoja (jos uusia seikkoja on ilmennyt, seurataan osassa 6.5 kuvattua menettelyä). Uusi täysimittainen, kaikki viisi kriteeriä kattava sopivuus- ja luotettavuusarviointi suoritetaan vain, jos kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää.

Tehtävien muutoksesta on kyse, jos

- liikkeenjohtoon osallistumaton johtaja nimitetään liikkeenjohtoon osallistuvaksi johtajaksi tai päinvastoin
- jäsen aiotaan nimittää ylimmän hallintoelimen puheenjohtajaksi, jonkin sen valiokunnan puheenjohtajaksi tai toimitusjohtajaksi.

Tehtävien muutoksen yhteydessä arvioinnissa keskitytään pääasiassa henkilön kokemukseen, joka on tässä tapauksessa tärkein arviointikriteeri. Muutos voi vaikuttaa myös käytettävissä olevaan aikaan, eturistiriitihin³⁴ ja sopivuuteen kokonaisuuden kannalta, joten myös ne sisältyvät arviointiin.

Valvottavan yhteisön on ilmoitettava muutoksesta kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle, ja EKP tekee asiasta päätöksen. Jos kansallinen lainsäädäntö ei edellytä päätöstä, valvottavan yhteisön tulee vain ilmoittaa muutoksesta kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Tehtävien muutoksen yhteydessä valvottavalta yhteisöltä saatetaan edellyttää lisätietoja. Jos esimerkiksi liikkeenjohtoon osallistumaton johtaja nimitetään liikkeenjohtoon osallistuvaksi johtajaksi, yhteisön on osoitettava, että hänellä on tehtävään tarvittava kokemus ja että hän pystyy käyttämään tehtävään riittävästi aikaa.

Myös tehtävästä eroaminen aiheuttaa muutoksen ylimmässä hallintoelimessä, mutta tilanteessa ei vaadita päätöstä. Eroaminen saattaa kuitenkin vaikuttaa ylimmän hallintoelimen sopivuuteen kokonaisuutena. Eroavalle jäsenelle voidaan järjestää lähtöhaastattelu eroon liittyvien olosuhteiden selventämiseksi. Tiedoista voi olla hyötyä laitoksen jatkuvassa valvonnassa.

³⁴ Näin on erityisesti silloin, jos arvioitavalla henkilöllä on muitakin tehtäviä ryhmässä, johon laitos kuuluu. Jos arvioitava henkilö aiotaan esimerkiksi nimittää liikkeenjohtoon osallistumattomaksi johtajaksi emoyhtiössä, mutta hän toimii edelleen liikkeenjohtoon osallistuvana johtajana jossakin tytäryhtiössä, voi syntyä uusi eturistiriita.

6.5 Uudet seikat

Toisinaan ilmenee uusia sopivuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavia seikkoja. Valvottavien yhteisöjen on YVM-kehysasetuksen artiklan 94 kohdan 1 nojalla ilmoitettava kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista tällaisista uusista seikoista ja muista asioista, jotka saattaisivat vaikuttaa alun perin tehtyyn sopivuus- ja luotettavuusarviointiin, ilman aiheetonta viivästystä heti kun seikat tai asiat ovat tiedossa. Lisäksi kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ja EKP voivat itsekin saada tietoonsa tällaisia uusia seikkoja (esim. raportit rikkomuksista, pankissa tehtävässä tarkastuksessa saadut tiedot ja tiedotusvälineissä esitetyt tiedot).

EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat tapauskohtaisesti päättää uuden sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin järjestämisestä, jos ilmenneet uudet seikat ovat merkittäviä jonkin vakavaraisuusdirektiivin mukaisen arviointikriteerin kannalta.³⁵ Tällöin arvioinnissa keskitytään pääasiassa niihin kriteereihin, joihin uudet seikat vaikuttavat. Uudessa arvioinnissa noudatetaan oikeudenmukaisen menettelyn periaatetta (ks. osa 3) sekä osassa 7 kuvattua päätöksentekoprosessia.

6.6 Toimilupaa tai merkittävän omistusosuuden hankkimista koskeva menettely

Luottolaitoksen toimilupamenettelyn yhteydessä tehdään aina myös sopivuus- ja luotettavuusarviointi.

Merkittävän omistusosuuden hankkimista koskevan menettelyn yhteydessä tehdään sopivuus- ja luotettavuusarviointi, jos omistusosuuden hankkimisluvan hakija aikoo hankinnan jälkeen nimittää jäsenen ylimpään hallintoelimeen.

³⁵ Ks. YVM-kehysasetuksen artiklan 94 kohta 2.

7 Päätös

Jokaisen sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin jälkeen tehdään EKP:n virallinen päätös. Tarvittaessa päätös tulee tehdä kansallisessa lainsäädännössä asetetussa määräajassa.

7.1 Päätöstyypit

Päätöksessään EKP toteaa, onko arvioitava henkilö tehtävään sopiva ja luotettava. Myönteiseen päätökseen voidaan kuitenkin myös sisällyttää suosituksia, ehtoja tai velvoitteita. Jos sopivuudesta ja luotettavuudesta ei voida varmistua asianmukaisesti näiden toimenpiteiden avulla, on tehtävä kielteinen päätös.

Sekä myönteisissä että kielteisissä päätöksissä voidaan myös viitata jatkuvan valvonnan havaintoihin.

Etenkin silloin, jos aiottu päätös voi vaikuttaa kielteisesti arvioitavan henkilön tai valvottavan yhteisön oikeuksiin³⁶, on kunnioitettava seuraavia periaatteita ja oikeuksia.

- EKP perustaa päätöksensä yksinomaan väitteisiin, joista asianomaiset osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa.³⁷
- EKP ottaa huomioon kaikki merkitykselliset seikat³⁸ ja voi hankkia todistusaineistoa sekä kuulla todistajia ja asiantuntijoita, jos pitää sitä tarpeellisena.³⁹
- Osapuolella on oikeus tulla kuulluksi.⁴⁰
- Osapuolella on yleiset oikeudet eli oikeus lakisääteiseen edustajaan⁴¹, oikeus tutustua menettelyyn liittyviin EKP:n asiakirjoihin⁴² ja oikeus saada tietää päätöksen perustelut⁴³.

³⁶ Tällainen tilanne voisi syntyä paitsi kielteisen päätöksen takia myös esimerkiksi silloin, jos myönteisessä päätöksessä asetetaan lisäehtoja, joita ehdokas ja valvottava yhteisö eivät ole nimenomaisesti ja kirjallisesti hyväksyneet.

³⁷ Ks. YVM-asetuksen artikla 22.

³⁸ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 28.

³⁹ Ks. YVM-kehysasetuksen artiklat 29 ja 30.

⁴⁰ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 31. Osapuoli voi esittää lausumansa kokouksessa tai kirjallisesti. Lausuman tulee perustua päätösluonnokseen. Päätösluonnosta arvioidaan uudelleen osapuolen antaman lausuman perusteella.

⁴¹ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 27.

⁴² Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 32.

⁴³ Ks. YVM-kehysasetuksen artikla 33.

7.2 Myönteiset päätökset

Kuten edellä mainittiin, EKP voi sisällyttää myönteisiin päätöksiin suosituksia, ehtoja ja velvoitteita.

Myönteinen päätös ja suositus

Jos kaikki sopivuus- ja luotettavuusvaatimukset täyttyvät mutta jokin seikka olisi vielä korjattava, EKP voi sisällyttää sopivuutta ja luotettavuutta koskevaan päätökseen suosituksia tai odotuksia. Suositukset eivät ole sitovia, vaan niiden tarkoituksena on edistää laitoksissa parhaita käytäntöjä ja osoittaa toivottuja parannuksia.

Myönteinen päätös ja ehto

EKP voi myös asettaa valvottavalle yhteisölle ehtoja (joilla voi olla suoria vaikutuksia myös arvioitavaan henkilöön), jotka on täytettävä, jotta päätös ei olisi kielteinen. EKP asettaa ehdon vain tilanteessa, jossa on tarpeen varmistaa, että arvioitava henkilö täyttää asiaankuuluvat sopivuus- ja luotettavuuskriteerit. Näin suhteellisuusperiaate toteutuu eikä menettely ole tarpeettoman ankara. EKP voi asettaa ehtoja vain seuraavissa tapauksissa:

- EKP voisi antaa kielteisen päätöksen, mutta puute on helposti korjattavissa.
- Ehto on tarkkaan määritelty, ja sen täyttämiseksi voidaan asettaa selkeä suhteellisen lyhyt määräaika.
- Ehto perustuu sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä määritettyihin arviointikriteereihin.

Yleisimmät ehdot ovat

- arvioitavan henkilön sitoumus osallistumisesta tiettyyn koulutukseen
- luopuminen laitoksen ulkopuolisesta hallintoelimen jäsenyydestä tai muusta toimesta
- koeaika, esimerkiksi jos kyseessä on ylintä hallintoelintä alempi johdon taso.

Jos päätös on ehdollinen, valvottavan yhteisön on ilmoitettava EKP:lle viipymättä ehdon täyttymisestä.

Ehdon noudattamatta jättäminen merkitsee, että arvioitava henkilö ei täytä sopivuus- ja luotettavuuskriteerejä. Siten sillä on välitön vaikutus arvioon henkilön sopivuudesta ja luotettavuudesta, toisin kuin velvoitteen tai suosituksen laiminlyönnillä. Ehdon tyypistä riippuen EKP:n päätös ei tule voimaan tai sen voimassaolo päättyy, jos ehtoa ei noudateta. Tällöin arvioitavan henkilön on erottava tehtävästään tai hän ei voi ottaa tehtävää vastaan.

Jos arvioitava henkilö on jo ylimmän hallintoelimen jäsen eikä suostu luopumaan tehtävästään itse, EKP voi käyttää valvontavaltuuksiaan ja erottaa hänet ylimmästä hallintoelimestä.⁴⁴ Erottaminen vaatii uuden ja erillisen EKP:n päätöksen. Sen yhteydessä ei tehdä uutta sopivuus- ja luotettavuusarviointia, mutta erotettavalla jäsenellä on oikeus tulla kuulluksi.

Myönteinen päätös ja velvoite

EKP:n päätös voi sisältää myös veloitteen toimittaa tiettyjä asianomaiseen sopivuus- ja luotettavuusarviointiin liittyviä tietoja tai veloitteen toteuttaa tiettyjä sopivuuteen ja luotettavuuteen liittyviä toimia, jotka koskevat arvioitavan henkilön sijaan koko valvottavaa yhteisöä. Veloitteen noudattamatta jättäminen ei automaattisesti vaikuta arvioitavan henkilön sopivuuteen ja luotettavuuteen. Se on siis lievempi kuin ehto.

Yleisimpiä veloituksia ovat

- raportointi meneillään olevista oikeudenkäynteistä
- parannukset eturistiriitojen käsittelyä koskeviin kirjallisiin ohjeisiin
- parannukset ylimmän hallintoelimen sopivuuteen kokonaisuutena.

7.3 Päätöksen ilmoittaminen ja muutoksenhaku

EKP:n päätös ilmoitetaan valvottavalle laitokselle (tai poikkeustapauksissa arvioitavalle henkilölle itselleen)⁴⁵. Valvottavan yhteisön ja arvioitavan henkilön on täytettävä myös mahdolliset kansallisen lainsäädännön lisävaatimukset (esim. kirjattava nimitys asiaankuuluvaan kansalliseen rekisteriin).

Arvioitava henkilö tai valvottava yhteisö voi pyytää oikaisulautakunnalta päätöksen uudelleen käsittelyä tai viedä asian suoraan Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.⁴⁶

⁴⁴ Ks. YVM-asetuksen artiklan 16 kohta 2

⁴⁵ Päätös annetaan tiedoksi sille taholle, joka ilmoitti nimityksestä (ks. osa 6.1).

⁴⁶ Menettelyä on käsitelty tarkemmin Pankkivalvontaoppaassa (kappaleet 13–15), joka on luettavissa osoitteessa <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201411.fi.pdf>.

8 Ylimmän hallintoelimen jäsenen erottaminen

YVM-asetuksen artiklan 16 kohdan 2 alakohdan m mukaan EKP:llä on valtuudet erottaa milloin tahansa sellaiset merkittävän valvottavan yhteisön ylimmän hallintoelimen jäsenet, jotka eivät täytä YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 3 ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa säädöksissä asetettuja vaatimuksia.

Lyhenteet, sanasto ja säädöslinkit

Arvioitava henkilö	Henkilö, jota esitetään nimitettäväksi ylimmän hallintoelimen toimeen tai joka on jo nimitetty kyseiseen toimeen
EKP	Euroopan keskuspankki
EPV	Euroopan pankkiviranomainen
ESMA	Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen
EU	Euroopan unioni
Johtajatehtävä	Yrityksen ylimmän hallintoelimen jäsenyys joko liikkeenjohtoon osallistuvan tai siihen osallistumattoman johtajan ominaisuudessa
Toimivaltainen viranomainen	Kansallinen toimivaltainen viranomainen tai EKP
Ylin hallintoelin	Yhteisnimitys yrityksen johtotehtäviä (liikkeenjohtoon osallistuva johtaja) ja valvontatehtäviä (liikkeenjohtoon osallistumaton johtaja) hoitaville ylimmän hallintoelimen jäsenille.
YVM	Yhteinen valvontamekanismi

[EPV:n ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta \(EBA/GL/2017/11\)](#)
[ESMA:n ja EPV:n yhteiset ohjeet sopivuuden arvioinnista](#)

Ohjeet johdon jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten (EBA/GL/2017/12)

[Vakavaraisuusdirektiivi](#)

[YVM-asetus](#)

[YVM-kehysasetus](#)

© Euroopan keskuspankki, 2018

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany

Puhelin +49 69 1344 0

Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.